

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 5. Imitatio Sanctorum. Varia alia motiva. Miscellanea.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

Simul mortui, & generati; atque ita illa salutaris aqua, & sepulchrum vobis, & mater, effecta est. Et quod Salomon dixerat de aliis, hoc in vos optimè quadrat: *tempus nascendi, & tempus moriendi* Eccl. 3. 2. nam id utrumque unò, eòdemque, fit tempore; simulque mors, & generatio vestra, concurrunt. Onovum, & inopinatum mysterium! Nos quidem non revera morimur, non revera sepelimur; nec verè cruci affixi sumus: sed in imagine tantum nostra est imitatio; in veritate autem salutis executio. Christus verè crucifixus est; verèque sepultus, & verè surrexit: & hæc omnia nobis donavit: ut, cùm imitatione Passionibus ejus communicaverimus, revera salutem lucrèmur. O excellentem benignitatem! Christus manus, ac pedes suos, incontaminatos clavis perfodi passus est; & per hocce tantos dolores mihi nihil ejus cernodi patienti salutem confert. Vera mors Christi fuerat, anima ejus à corpore separata; & verè sepultus, cùm in findone munda ejus corpus elatum est; & omnia denique in ipso verè contigerunt. In nobis autem mortis quidem, & passionum, quædam est similitudo; salutis verò non similitudo, sed veritas. S. Cyrill. Jerosol. Catech. mystag. 2. de Baptismo.

Imitemur fratrem nostrum patientem: & si non usque ad sanguinis effusionem; saltè usque ad vitiòrum repressiõnem; si non ad lateris effusionem, saltè ad desideriorum defensionem, Petrus Cell. de pane mercenar. c. 23.

Dicitur induere Christum, qui Christum imitatur: quia sicut homo continetur vestimentò, & sub ejus colore videtur; ita in eo, qui Christum imitatur, solus Christus, ejusque indumenti color, id est, sanctitas apparet. S. Thom. Aqu. in ep. ad Rom.

Debemus crucifigi ad instar Christi, & recipere quinque plagas virtualiter: in dextera, per misericordiam largiendo; in sinistra, per justitiam restituendo; in dextro pede, per abstinentiam; in sinistro per patientiam; in latere, poenitentiam continuando. S. Vincent. Ferr. D. 14. Trinit. f. 3.

Henricus Suso dicebat: Si nulla alia esset afflictionis utilitas, quàm quòd speculo illi lucidissimo D. J. Christo tantò efficiamur similiore, quantò eum verius sectamur; esset ea profectò magna satis. Equidem sic mihi persuadeo: etiamsi post hæc vitam idem esset daturus præmium DEUS patientibus, & non patientibus adversa; adhuc tamen meritò potius crucem nos pati velle debere, tantùm illius similitudinis obtinendæ causà: amans namque suo se conformat, adjungitque, dilectò, ubicunq; potest. Bollandus 25. Jan. c. 33.

Quemadmodum nihil erit in futuro Sæculo beatius, quàm esse Christo similem in gloria; sic in præsentì tempore nihil est utilius, quàm esse similem in Passione. Bellarminus ep. 107. ad Benjaminum Camerium.

Philippa Lotharinga, Duce marito per mortem amissò, in monasterium se abdidit, ibique egit Janitricem. Mirus erat in ea affectus

Poignant. Sacr. Tom. I.

erga Christi passionem; de qua sine suspitiis non cogitabat, sine lacrymis non loquebatur: & si ad mensam aliquid legi audiret, ita in amorem pro se passi Domini rapiebatur, ut cibi, suiq; oblivisceretur. Plura sacrorum millia DEO offerri curaverat, ut aliquid doloris sentiret in honorem CHRISTI Crucifixi. Impetravit. Itaque ferià quintà singulis hebdomadis cepit ingentem pati cruciatum, quasi sub costis lancea acutissima esset trajecta. Et hunc cruciatum tantà patientià, quantà molestià, sentiebat. Quæta à morte causâ doloris; & candidissimus lapis repertus cordis humani speciem præferens. In hoc corde quini lapilli vulnèrum CHRISTI imagines, infixi erant, gemmarum instar, aut sanguinearum guttarum, lucidissimè pumicantes. Cor illud, & lapilli, inter varios principes, & monarchas, distributi etiamnum cum honore asservantur. Ex vita S. Franciscæ Romanæ Bollandus.

Vide plura tit. Crucifixus. Sequela.

§. V.

Imitatio Sanctorum.

Num. I.

Symbola, & Similitudines.

Nomina filiorum Israel scribi fecit Dominus in Rationali Judicij. Ex. 28. 9. Ut omnibus apparerent, & vitam, conversationem sanctorum Patrum, cæteri sibi sumerent in consequentiam, & exemplum. Blesens. tr. seu compendio in prima capita Job.

Ruth spu. as colligebat post terga metentium. c. 2. 3. Et nos peccatores post Apostolos, & Martyres, legamus reliquias Sanctorum morum, & passionum. Simon Cass. lib. 8. cap. 40.

Trabe me post te. Cant. 1. 3. Cùm Reliquias Martyrum, cùm exempla Sanctorum, videre, & imitari, contendimus; tunc in odorem unguentorum JESU Christi currimus. Philo Carpath. hic.

In partes vade Sæculi sancti, cum vivis, & dantis confessionem DEO. Eccl. 17. 25. In partes Sæculi sancti transire nihil est aliud, nisi Sanctorum, qui nos præcesserant, virtutes addiscere. Et cum vivis, DEUmque confitentibus, commorari; est sanctorum præsentium virtutes insequi. Jacobus Alvarez de Paz. de vita Spir. l. 5. p. 2. c. 23.

Circui civitatem. II. 23. 16. Debet homo circuire civitatem, militantis Ecclesiæ; imitando justorum exempla. S. Thom. Aqu. hic.

Hæc dicit Dominus; stete super vias. Jer. 6. 16. q. d. Speculamini, & considerate vias, id est, vivendi rationes; & semitas antiquas, id est, quomodo vixerint Majores vestri, & Patriarchæ: imitamini fidem Abrahamæ, Isaac obedientiam, Jacob labores, Joseph castitatem, Moysis mansuetudinem, Job patientiam. Hæc verba sibi dicta putent singuli Fideles: Christianus es? Speculare vias antiquas; vide, quomodo vixerit CHRISTUS, & primi Christiani;

Uuu u

quàm

quam fuerint humiles, sobrii &c. eosque imitare. Cornelius hic.

Elephantus ostendit sanguinem uræ, & mori &c. 1. Mach. 6. 34. ut acuerent eos ad bellum. Quod fit, quando lepidis, & pigris, adhibentur passiones Sanctorum in exemplum. S. Thom. Aqu. in ep. 2. Cor. c. 1. Lect. 3.

Sicut pictores sæpe inspiciunt exemplaria, ut ea expingant: Sic qui studet perfectioni virtutis, debet ad vitas Sanctorum, quasi ad simulachra vitæ, & actione, prædita sæpe animi oculos convertere. S. Basilius ep. ad Gregorium de vita Solit.

In horto Sponsi inveniuntur viri virtutum, tanquam ligna fructifera; de quorum bonis actibus, ac moribus, quot fumis exempla, tot carpis poma. S. Bernardus serm. 23. in Cant.

Num. II.

Motiva.

Primum.

Mereris nomen ejus, quem imitaris.

Suscitabo super eas pastorem unum, qui pascat eas, servum meum David. Ezechiel 34. 23. Quis ille David? non ille primus rex Israel, qui jam defunctus; sed alius suscitandus: qui virtutes David erat exerciturus, ut David reputandus, quod aliqui Zorobabel Duce interpretantur. S. Gregorius in Matth. nobiliores quosque reges sanctitate, qui post David fuerunt, ab illo omnes vocabant. Nec ipsi soli; verum etiam DEUS: nam & Ezechiel, & alij prophetæ, dicunt; David resurrecturum esse, atque venturum: non de illo utique mortuo jam loquentes; sed de iis, qui ejus virtutes erant imitaturi. Sylveira in Matth. 11.

Si vultis recipere, ipsi est Elias. Matth. 11. 14. Elias Joannes dicitur: non secundum stultos Philosophos, & quosdam hæreticos; qui metempsychosim (hoc est, animarum transmutationem) introducunt; sed qui venerit in spiritu, & virtute, Eliæ. Sed & vitæ austeritas, rigorque mentis, Joannis, & Eliæ, pares sunt. Ille in eremo, iste in eremo: ille Zonâ pelliceâ cingebatur; iste simile habuit cingulam: ille quondam regem Achab, & Jezabel impunitatis arguit, fugere compulsus est; iste, quia Herodis, & Herodiadis, illicitas arguit nuptias, truncatus. S. Hieron. hic.

Stabant juxta Crucem JESU Mater ejus, & Soror matris ejus Maria Cleophae, & Maria Magdalenæ. Ecce omnes, qui stabant cum MARIA Matre JESU Mariæ dicuntur: quia in ardenti amore erga CHRISTUM, quantum fieri poterat S. MARIAM Virginem comitabantur, & imitabantur. Sylveira in Matth. 11.

Qui habent similitudinem factorum Danielis, Daniel sunt: qui imitantur patientiam Job, Job fiunt. Possunt esse Paulus; si fuero imitator ejus dicentis: *imitatores mei estote.* 1. Cor. 4. 16. Origenes hom. 4. in Ezech.

Secundum Motivum.
Per eam verè laudantur, & coluntur.

Celebratio solennitatis Martyrum, imitatio debet esse virtutum. Facile est honorem Martyris celebrari; magnum est, fidem, atque patientiam, Martyris imitari. S. August. l. 115. ex diversis.

Qui Sanctorum merita religiosâ charitate miratur, quique justorum gloriosâ charitate colloquitur; eorum actus, mores, atque justitiam imitatur. Quoniam quem delectat Sancti alicujus meritum, delectare hunc debet pari curâ DEI cultus, & obsequium. Quare aut imitari debet, si laudat; aut laudare non debet, si imitari detrectat. S. Chrysost. serm. in illud Sap. 3. justorum animæ in manu Dei.

Imitamini Matrem Virginem, & Sanctos omnes, quos laudatis: quoniam non illis tantum prodest nostra laudatio, quantum nobis eorum imitatio. Unde sponso magis placet imitator devotus, quam laudator otiosus. S. Ildephonus l. de Ast. B. V.

Tunc veraciter Sanctos colimus, cum eorum vitam conversando imitatur. S. Laurent. Jul. in festo OO. SS.

Sanctos colamus; statuas illis, ac visibiles imagines, erigamus: imò ipsi virtutibus eorum imitandis hoc consequamur, ut vive eorum statuar, atque imagines, simus. S. Joannes Damasc. l. 4. orthod. fid. c. 16.

Væ mihi, si tam longè à te fuero, ð B. Benedicte! in futuro; quàm à tuæ vestigiis sanctitatis longè esse reperior in præsentii. S. Bernardus S. de S. Benedicto.

Varia alia motiva.

Videntes filij DEI filius hominum acciperunt sibi uxores. Genes. 6. 2. A Seth DEI viro geniti in mores improbos descenderunt. Addita est DEI nomenclatura, ut morderentur gravius; qui ab avo, DEI viro, mores non haulerint. S. Chrysost. in Pl. 4. ut magis amplificaret eorum reprehensionem, eorum honorem revocavit in memoriam. Velloso in Judith. c. 6. Paræn. 16. turpe à majorum virtute degenerare.

Vos estis filij prophetarum. Act. 3. 25. Vehemens ad virtutem stimulus, majorum virtus; nè quis ab ea degeneret. Sylveira hic.

Justorum debemus vitam conspiciere, ut subtiliter deprehendamus nostram. Illorum videlicet species, quasi quædam nobis forma, imitanda proponitur. Quia viva lectio est vita bonorum: unde non immerito iidem justii in Sacro eloquio libri nominantur, sicut scriptum est Apoc. 20. 12. *libri aperti sunt.* S. Gregor. mor. l. 24. c. 6.

Perfecta est ad virtutem via, Antonium scire, quid fuerit. S. Athanas. Alex. Præfat. Vit. S. Antonij.

Prudentis, & cordati, viri est, magnâ mensurâ vitam suam metiri; atque ad excellentium virorum imitationem sese componere. S. Gregor. Naz. Carmine ad Nicobulum patrem filij nomine.

Miscel-

Miscellanea.

Habitu, victu, & instructu, sensu, ipsò denique Sermone, proavis renuntiastis. Laudatis semper antiquitatem, & novè de die vivitis. Tertullianus Apologet, adv. Gentes.

Quoniam mores, ac vitia, regis imitari, genus obsequij iudicatur; abiecerunt omnes pietatem, nè exprobrare regi scelus viderentur, si pie viverent. Lactantius lib. 5. div. Instit. de iustitia.

TITULUS V. INCARNATIO.

§. I.

Figuræ.

Ex Veteri.

Factum est vespere, & mane, dies unus. Gen. 1. 5. Quando Filius DEI recepit humanitatem, tum factum est vespere, & mane dies unus; id est, DEUS & homo, facta est una Persona. S. Vincent. Ferr. serm. f. 6. post Lactare.

Cum audisset vocem Domini DEI deambulantis in paradiso. Gen. 3. 8. - *Adam ubi es?* Ambulat immensus? deambulans hanc reliquit ubi actionem, & illam acquirit. Quomodo infinite sapiens quarit: *ubi es?* Tertull. lib. de Prax. Edificabat autem DEUS, ut nobis fidem sterneret, etiam affectus humanos. Sciebat jam tunc suscepturus etiam ipsas substantias hominis, carnem, & animam, interrogare quasi ignorans: *Adam ubi es?* Si ergo DEUS ita se probat, quomodo tu DEUS futurus ex JESU Natalitio; non curas te coercere, an possis DEI actiones amulari? Escobar t. 3. Colloq. Chr. obs. 4.

Fac tibi arcam. Genes. 6. 14. Quod dicit, fac tibi arcam, consilium Patris potest intelligi ad Filium, de assumptione carnis. Ven. Beda hic.

Det tibi DEUS de rore celo, & de pinguedine terra. Gen. 27. 28. Deprecatur rorem cœli, & pinguedinem terræ. Indicanthæc Domini Christi per rorem quidem Divinitatem; per pinguedinem autem terræ Humanitatem à nobis acceptam. B. Theodoretus q. 81. in Gen. Ros Christi Divinitas, pinguedo terræ Humanitas. *Rorate cœli de super.* de Ponte in Cant. Exh. 15. §. 3.

Adoravit Israel DEum, conversus ad seculi caput. Gen. 47. 31. quia, ut notat S. Hieron. caput seculi habebat orientem versus, ad quem respiciens adorabat Christum venturum; de quo dicitur: *vir Oriens erit nomen ejus.* de Ponte in Cant. Exh. 26. §. 3.

Ignis de modo rubi. Ex. 3. 2. est DEUS in B. Virgine conceptus, & natus, illas ejus virginitate. Ità Theodoretus, Rupertus, Bernardus, Gregor. Nyss. ubi nota: aptè virginitatem comparari rubo: quia per humilitatem, & asperitatem vitæ, conservanda: in deliciis enim castitas est in periculo. Cornelius hic. Quid DEUS in carne, nisi ignis in rubo? an non rubus spinosa, caro, quam assumpsit, plena doloribus, plena punctioibus, plena pœnalitatibus? S. Thom. Vill. f. 2.

Polyantb. Sacr. Tom. I.

in Nat. D. Quid sibi vult, ardere rubum, & non exuri? Unigenitum, Humanitatem assumptam, & virginali utero inhabitantem, & virginali utero conservatam esse virginitatem? B. Theodoretus q. 6. in Ex. In rubo ignis, Filius Dei in utero Virginis. Hugo Card. hic.

Cujus fortitudo similis est Rhinocerotis. Num. 24. 8. Rhinoceros animal unicornis, tantæ fortitudinis, ut à nemine vincatur; tantæ ferocitatis, ut à nemine contingi possit. Solummodo puellæ virginis (ut ajunt Physici) blanditias admittit, trahitur odore virginitatis; puellamque, cum in agro adesse persenserit, ultrò expetit, blandoque sinu gratanter indormit. Illic à venatore comprehensus confoditur. Hoc respiciens propheticus spiritus: *cujus, inquit, videlicet DEI, fortitudo similis est Rhinocerotis.* Fortissimus namque spirituum DEUS, velut unicornis, id est, singularis potentia DEUS incomprehensibilis, DEUS invictæ virtutis; postquam populum illum de Egypto eduxit, Virginis tactus est odore uteri, Virginem expetit, Virginis pudoris claustris inclusus est. Ex eo tantum comprehendi potuit, & occidi. S. Rupertus lib. 2. hic.

Ubi erat arca DEI. 1. Reg. 3. 3. Arca mirabilis; arca totos in se continens thesauros universæ divinitatis, fabrica est humani cordis; quod DEI Filio Spiritus Sanctus de virginali utero compegit. Et hujus arca illa typus extitit. S. Rupertus l. 2. in libros Reg. c. 26.

Insuperavit se super eum. 4. Reg. 4. 34. In Eliseo figura Domini præcessit; qui project se, ut mortuum erigeret. In quo Symbolum est, quod nobis Christus commortuus sit, ut nobis resurgeret. Project se itaque usque ad nostram Christus fragilitatem; ut nos erigeret. Project se, non cecidit; sed erexit consortem. S. Ambros. ep. 17. Eliseus Christi figuram gerit: populus autem ex Gentibus iste erat peccato mortuus. Venit spiritualis Eliseus, ac ejus cuncta membra mortua deprehendit; os, oculos, manus, pedes: omninoque os mortuum erat, quod ad DEI laudem non aperiretur. Mortui erant oculi, qui univerforum DEum nihil attendentes, creaturam præ Creatore colerent. Mortui erant manus, quæ dæmonibus fructificarent. Mortui pedes, qui adorationis causâ se diabolo inflecterent. Venit exquisitus Medicus, invenit corpus mortuum. Quid facit? totum se toti corpori imposuit. Quid est, quod dicimus? tota plenitudo Deitatis totum nostrum hominem gestavit. S. Basilus Seleuc. orat. in Elif. & Sunamit.

Uuu u 2

Nunc